

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

מן התלמוד

סדר קדשים,
מסכת זבחים, דף ב'

"שמעון אחי עזריה אומר: שחטן לשם גבוה מהם
- כשרין, לשם נמוך מהן - פסולין"

לשנוני - לשנות
מעלייתא - מעולה

א

הסבר: שמעון אחי עזריה אומר, שאם שחטו בטעות קרבן לשם קרבן אחר, אם זה לשם קרבן שבגבוה במעלתו יותר ממנו - הקרבן כשר, ואם זה לשם קרבן נמוך יותר - הוא פסול.

מתולדותי

עזריה אלון

(תרע"ט-תשע"ד, 1918-2014)

עזריה אלון ז"ל היה מייסדי החברה להגנת הטבע. אלון נולד באוקראינה ועלה לארץ בשנת תרפ"ה (1925). הוא הרבה לטייל בכל חלקי הארץ, וכמה פעמים נעצר בידי הבריטים בשל טיול במקומות אסורים. אלון לחם במלחמת השחרור, בשנת תשי"ג (1953) נמנה על מייסדי החברה להגנת הטבע, ובמשך שנים היה מזכיר או יו"ר החברה ועסק בהקמת בתי ספר שדה ובמאבקים לשמירה על הטבע והנוף. פעל שנים רבות כמורה דרך ומדריך לידיעת הארץ. בשנת תשי"ט (1959) החל להגיש את התוכנית "נוף ארצנו" ב"קול ישראל" ועשה זאת ברציפות במשך למעלה מ-50 שנה. הוא פרסם עשרות ספרים בנושא טבע וידיעת הארץ.

עזריה אלון
(Wikipedia, אריה גל)

בשנת תשע"ב (2012) זכה בפרס ישראל על מפעל חייו, על תרומתו הייחודית להגנת הטבע בישראל.

אתחיל
את מסכת
זבחים

יום עצמאות שמח

סדר קדשים | מסכת זבחים ב'-ח'
פרשת אחרי מות - קדושים | ל' בניסן - ו' באייר (15-21 לאפריל)

מסכת זבחים

דף ב': מסכת זבחים

מסכת זבחים היא המסכת הראשונה

בסדר קדשים. מסכת זבחים עוסקת בעיקר בקרבנות ובאופן הקרבנות. במהלך המסכת נלמד על מחשבות שצריך לחשוב בעת הקרבנות הקרוב ושל מחשבות שאסור לחשוב; נלמד על סוגי הקרבנות; על קרבנות שהתעברו אלו באלו ועוד. **"הקרבן" מכונה כך מפני שהוא "מוקרב" על המזבח. הקרבנות הם מן החי, מן הצומח ומן הדומם:**

חי: בעלי חיים.

צומח: חִטָּה, שֶׁמֶן ועוד.

דומם: הפנים שנפסדו על גבי המזבח כחג הסוכות, והמלח שנתינו על הקרבנות.

הקרבנות שהוקרבו מן החי קרויים "זבחים" כי זבחו אותם, שחטו אותם. הקרבנות הבאים מן הצומח קרויים "מנחות", כי הביאו אותם "מנחה לה" - מתנה לה.

דף ג': זבחים שנזבחו שלא לשמן

המשנה הראשונה במסכת פותחת במשפט: "כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים, אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה".

מה הפנה "זבחים שנזבחו שלא לשמן"? נלמד זאת על ידי מעשה: אדם הגיע לירושלים בהתרגשות רבה, אוחז בחבל שאליה קשור כבש תמים בן שנה - קרבן העולה שהקדיש. הוא מתקרב להר הבית, כהנים בודקים אם אין מום בקרבן, והוא מוסר את הקרבן לשחיטה. בעזרה של בית המקדש שוחטים את הקרבן והוא שומע שהשוחט אומר לכהן אחר: "המשך בכקושה את עבודות קרבן השלמים הזה". מה שקרה זה ששחטו קרבן עולה, אך השוחט חשב בליבו בעת השחיטה: "אני מקים כעת מצות שחיטת קרבן שלמים". **הקרבן נשחט "שלא לשמו", כי עליו לשחוט את הקרבן "לשמו", לשם אותו קרבן.** על כך פוסקת המשנה: **הקרבן כשר, אפשר לזרוק את דמו ולהקריבו על המזבח, אך אותו אדם צריך להביא קרבן אחר כי לא התקיימה חובתו להביא קרבן עולה.** זאת, אם האדם התחייב חובתו. אך אם התחייב: "הרי כהמה זו קרבן", אינו צריך להביא קרבן אחר, כי התחייב רק את כהמה הזו.

דף ד': ארבע עבודות הקרבן

כאשר אדם מביא בהמה לבית המקדש, כדי להקריבה כקרבן, שוחטים אותה, ואז הכהנים מניחים כלי ליד צואר הבהמה כדי שהדם יכנס לתוך הפלי. הפלי הזה נקרא **"מזרק"**.

מדוע קראו לו "מזרק"? מפני שאחר כך היה הכהן הולך אל המזבח ומזה (זורק) מן הדם שבפלי על דפנות (קירות) המזבח.

יש ארבע עבודות שקשורות להקרכת הקרבן.

א. **"שחיטה"** - לשחוט את הקרבן.

ב. **"קבלה"** - לקבל את הדם.

ג. **"הולכה"** - להוליך את הדם אל המזבח.

ד. **"זריקה"** - לזרוק את הדם על המזבח.

את כל עבודות הקרבן יכול לעשות כהן בלבד, אולם את עבודת השחיטה יכול לכצע גם ישראל.

דף ה': שמעון אחי עזריה

המשנה מציגת הלכה שאמר: **"שמעון אחי עזריה"**.

יש תנאים שנקראו בשמם בלבד, כגון: רבן גמליאל ועוד, ויש תנאים שנקראו גם בשם אבותיהם, כגון: "רבן שמעון בן גמליאל", אף אין עוד תנא שזיהו אותו לפי אחיו, רק **"שמעון אחי עזריה"**. מדוע באמת הוזכר אחיו?

רש"י מפרש כי במסכת סוטה מסופר ששני האחים הללו ערכו ביניהם הסכם שעזריה ידאג לפרנסתו של שמעון, ובתמורה לכהן הוא יזכה בחלק מן השכר שיקבל שמעון על לימוד התורה שלו. זהו הסכם יששכר וזבולון המוכר והיודע. **לפיכך זכה עזריה שאחיו התנא הקדוש מזהה על פי שמו, "שמעון אחי עזריה"**.

דף ו': החלפת הקרבנות

אדם שגפטר השאיר צאנה וכה כתב: **"הקדשתי קרבן והוא נמצא בחצר. אנא טפלו בו לפי ההלכה"**.

בחצר עמד כבש רזה שעל צוארו שלט קטן: **"קרבן שלמים"**.

לפי ההלכה בני המשפחה צריכים להקריב את

הקרבן בבית המקדש. עמד אחד הפנים ואמר: **"אני רוצה להחליף"**

★ | מן ההיסטוריה

הקמת החברה להגנת הטבע

החברה להגנת הטבע הוקמה בשנות ה-50, בתגובה לתוכנית לייש את אגם החולה. כמה עשרות אנשי מחקר וחובבי טבע חששו מהפגיעה שתגרם התוכנית לטבע באצבע הגליל, והתאגדו יחד להקמת החברה להגנת הטבע, שתרז את הפעילויות השונות בתחום שמירת הטבע. בראש התנועה עמדו פרופ' אמוץ זחבי ועזריה אלון. אגם החולה אמנם יובש בסופו של דבר, אך מאז **המשיכה החברה להגנת הטבע לפעול ולהיאבק למניעת פגיעות בטבע בארץ ישראל. במהלך השנים הובילה החברה להגנת הטבע מאבקים סביבתיים רבים, כשהמפורסם והמוצלח ביניהם היה המבצע להגנת פרחי הבר בישראל, שבעקבותיו הפסיקו אזרחי ישראל לקטוף פרחי בר.** מבצע נוסף שהצליח היה קמפיין החופים, שנמשך שבע שנים, והוביל לחקיקת חוק החופים המגן על הסביבה בחופי הים של ישראל.

החברה להגנת הטבע, תעודת חבר, לפי עידן כרטיסי הפלסטיק (Wikipedia)

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

על המפה

שמורת החולה

שמורת החולה נמצאת בדרום עמק החולה, והיא שמורת הטבע הראשונה שהוקמה בארץ ישראל. כאשר הוחלט ליישב את אגם החולה, התקבלה החלטה להשאיר חלק ממנו כשמורת טבע. השמורה נוצרה באמצעות בניית סוללות עפר שנועדו לסכור את המים וליצור אגם מלאכותי, לאחר שמי האגם המקורי נוקזו; אולם לאחר מעשה התברר שהמים חלחלו דרך הסוללות, האגם התכווץ והמים הזדממו. בתשל"א (1971) נעשה ניסיון לחדש את הסוללות ולשקם את השמורה, שהצליח באופן חלקי בלבד. בתשנ"ט (1999) נעשה ניסיון נוסף שבמהלכו יובש האגם המרכזי, אך הוא גרם לנזקים חדשים לשמורה ולפגיעה בחי ובצומח המקומיים. בעקבות כך נעשה ניסיון שיקום נוסף בתשס"ד (2004) בו החלו להזרים מים נקיים, מהירדן שאכן שיפרו את איכות המים וגרמו להתאוששות קלה במגוון החי ששרד.

שקנאים בשמורת החולה, נובמבר 2002 (לשכת העיתונות הממשלתית)

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבב ומנגיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרוייקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עפ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף פייסבוק f 60 סרטונים ב- בשיטות ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד כקהילה או בית ספר לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
inbalh@medison.co.il | טל. 03-9250274

את הקרבן בכבש מפוטם יותר, שיהיה לכבוד ה'.

נזעק אחד מאחיו: "האינך יודע שאסור להחליף קרבנות?". התורה קובעת שאסור להמיר= להחליף, קרבן שהוקדש, ואם החליפו - שניהם יהיו קרבן, גם הקרבן הראשון וגם הקרבן המחליף. כעת גם הקרבן של המוריש וגם הקרבן שאחד הבנים רצה שיהיה במקומו, קדושים.

הדוד הגדול התערב ואמר: **"ישנה דרשה מיוחדת בפסוקים, ממנה דרש רבי מאיר שבקרבן ששני יורשים ירשו, אי אפשר לעשות תמורה והקרבן השני אינו קדוש".**

דף ז': ברכת הגומל

קרבן "תודה" מקריבים כדי להודות לקב"ה. למשל, אדם שהפליג בים והגיע בשלום למחוז חפצו, מודה לה' על כך שלא טבע בים. אדם שהנזכרים כלאו אותו בכית סוהר והשתחרר - מביא קרבן תודה. אדם שהיה חולה והתרפא ממחלתו, גם כן מביא קרבן תודה.

לאחר שחרב בית המקדש, תיקנו חז"ל לברך ברכת "הגומל", במקום הקרבת קרבן תודה. עוד לומדים בדף זה על "מחשבת שינוי בעלים".

מהי "מחשבת שינוי בעלים"? כהן שעשה את עבודת הקרבן וחשב בליבו: אני עושה את העבודות לשם ראובן, ולבסוף התברר שהיה זה קרבן של שמעון.

דף ח': הקרבן מעורר לשוב בתשובה

"ספר החינוך" במצוה צ"ה מסביר את מצות הקרבת קרבנות.

"ספר החינוך" כותב כהקדמה שכל המצוות שנתן הבורא יתברך נועדו להיטיב לבני האדם, כך נצטוונו לבנות את בית המקדש כדי לקבץ מקום טהור ונקי שבו בני האדם יתקנו את מעשיהם ואת דרכיהם. את ענין הקרבנות הוא מסביר שפאשר אדם חוטא, צייתה אותו התורה לעשות מעשה כדי לחזור בתשובה על חטאו. עליו לקחת קרבן ולטרוח להביאו לבית המקדש אל הכהן, ולקיים את מצוות אותו קרבן. על ידי המעשה הזה הוא מתעורר להבין שעליו לחזור בתשובה שלמה על העברה הזו, ושוב לא יעשה אותה - כי המעשים מעוררים את האדם.

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

א. מה הקשר בין ברכת הגומל לקרבן תודה?

ב. במה בעיקר עוסקת מסכת זבחים?

ג. כיצד מסביר "ספר החינוך" את מצות הקרבת קרבנות?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי
talmudisraeli@medison.co.il

הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

70 שנה למדינת ישראל

2002/תשס"ב
מבצע חומת מגן

מבצע חומת מגן היה מבצע רחב היקף של צה"ל ושירות הביטחון הכללי בשטחי יהודה ושומרון בשנת תשס"ב (2002), שמטרתו הייתה לפגוע בתשתיות הטרור הפלסטיני ולעצור את גל הפיגועים. המבצע יצא לפועל בעקבות חודש "מרץ השחור", בו נרצחו אזרחים וחיילים רבים בפיגועי טרור, ששיאם היה הפיגוע במלון פארק בנתניה לבילוי הסדר, בו נרצחו 30 יהודים. במהלך חומת מגן פעל צה"ל בעיקר בערים רמאללה, שכם, ג'נין, בית לחם, חברון, טול כרם, קלקיליה ויריחו. המבצע זכה להצלחה חסרת תקדים, בסופו מוגר הטרור כמעט לחלוטין ונהרסה רוב התשתית הארגונית של הרשות הפלסטינית ביהודה ושומרון.

חיילי צה"ל במהלך מבצע חומת מגן (Israel Defense Forces)

כ"ח תמוז/תשס"ב

חידת בלבול מילים

למדנו שישנן ארבע עבודות שקשורות להקרבת הקרבן. סדרו את האותיות של כל אחת מהן לפי הסדר, ולאחר מכן סדרו את העבודות לפי סדר עשייתן!

1. הקריז

2. הבלק

3. כוהלה

4. חטישה

סדר העבודות הוא:

1.	3.
2.	4.

דבר תורה לשולחן שבת

בפרשה נאמר "מִפְנֵי שִׁיבָה תָּקוּם וְהִדַּרְתָּ פָּנֶיךָ זָקֵן וְיִרְאַת מַאֲלֵהֶיךָ אֲנִי ה'". מפסוק זה למדו חז"ל שני דברים: **לכבד אדם זקן, גם אם אינו תלמיד חכם, ולכבד תלמיד חכם גם אם אינו זקן.** כאשר רואים זקן או חכם יש לקום מפניו לכבדו, לא לסתור את דבריו, ועוד: **על המשך הפסוק שאלו המפרשים - ומדוע נאמר שם: "ויראת מאלהיך אני ה'?"** עונה על כך רש"י, שאדם עלול להעמיד פנים שלא ראה את הזקן והחכם ולא לעמוד מפניהם, לכן מזהירה התורה שה' יודע את מחשבות האדם ולא ניתן להסתיר אותן ממנו, וכך לשוננו: "יכול יעצים עיניו כמי שלא ראהו, לכך נאמר 'ויראת מאלהיך', שהרי דבר זה מסור ללבו של עושהו, שאין מכיר בו אלא הוא, וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהיך".

יש לי מושג | קרבנות ציבור

קרבנות ציבור הם קרבנות שלא אדם פרטי מביא אותם למקדש, אלא הכהנים מקריבים אותם בשם הציבור כולו. הכסף לקרבנות אלה מגיע ממחצית השקל שכל יהודי תורם למקדש פעם בשנה. קרבנות הציבור כוללים את קרבן התמיד, ואת קרבנות המוספים של השבתות, ראשי החדשים והמועדים.

